

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง "การสื่อสารในการดำเนินงานของโฮมสเตย์มาตรฐานไทยในเขตพื้นที่ภาคกลาง" ซึ่งศึกษาถึงลักษณะการสื่อสาร และปัญหาการสื่อสาร ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐานของโฮมสเตย์ อันจะนำไปสู่แนวทางในการกำหนดเกณฑ์ด้านการสื่อสารที่จำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐานของโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการพัฒนาการดำเนินงานของโฮมสเตย์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการกำหนดวิธีวิจัย ดังนี้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร และแนวคิดเกี่ยวกับการบริการ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึก และแบบสังเกตการณ์

ผลการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ชาวบ้านที่ดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จำนวน 3 คนต่อหนึ่งโฮมสเตย์ ชาวบ้านแวดล้อมนอกโฮมสเตย์ จำนวน 3 คน ต่อหนึ่งโฮมสเตย์ และนักท่องเที่ยวจำนวน 3 คนต่อหนึ่งโฮมสเตย์ จากโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในเขตพื้นที่ภาคกลางจำนวน 4 แห่ง คือ 1. โฮมสเตย์บ้านบางเจ้าฉ่า จ.อ่างทอง 2. โฮมสเตย์คลองรางจระเข้ จ.พระนครศรีอยุธยา 3. โฮมสเตย์บ้านท่าด่าน จ.นครนายก 4. โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม จ.สิงห์บุรี โดยจะแบ่งออกเป็นส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่ง

ส่วนที่ 2 ลักษณะการสื่อสารที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน อย่างมีมาตรฐานของโฮมสเตย์

ส่วนที่ 3 ปัญหาการสื่อสารที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐานของโฮมสเตย์

4.1 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์

ทำดำนโฮมสเตย์ หมู่บ้านนางรอง ต.หินตั้ง อ.เมือง จ. นครนายก

1. ประวัติและลักษณะทั่วไป

เริ่มจากปี 2538 นายประดิษฐ์ สุมลทา (ผู้นำโฮมสเตย์) มีแนวคิดที่จะให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมสวนเกษตร และซื้อผลไม้ของฝาก อีกทั้งเห็นว่ามีรีสอร์ทเล็ก ๆ เกิดขึ้นมากมาย จึงนำบ้านมาทำเป็นที่พักให้นักท่องเที่ยวที่อยากค้างแรมพักด้วย ทำอยู่บ้านเดียว จนกระทั่งถึงปี 2542 เมื่อเห็นว่ามีนักท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้น และชาวบ้านยังไม่รู้จักการท่องเที่ยวแบบนี้จึงชักชวนกันมาทำ โดยจัดตั้งกลุ่มขึ้น ใช้ชื่อว่ากลุ่มทำดำน จากนั้นติดต่อประสานงานไปยังการท่องเที่ยว ให้ทราบว่ามีการรวมกลุ่มของชาวบ้านเกิดขึ้น เพื่อให้ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทางการท่องเที่ยวจึงเข้ามาดูแล ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จากนั้นจึงเริ่มทำเรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน

ทำดำนโฮมสเตย์ มีลักษณะเป็นชุมชนขนาดเล็ก พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ที่ทำสวนเกษตร ซึ่งปลูกต้นไม้มานานชนิด ไม่มีรั้วกันอาณาเขตระหว่างบริเวณบ้านแต่ละหลัง แต่ชาวบ้านในชุมชนจะทราบกันเองว่าใครเป็นเจ้าของพื้นที่เท่าไร ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของโฮมสเตย์นี้จะเป็นของนายประดิษฐ์ (ผู้นำโฮมสเตย์) สมาชิกทุกคนในชุมชนร่วมทำการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทั้งหมด และมีสมาชิกบางคนไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ แต่อาศัยอยู่ในตำบลเดียวกัน ซึ่งแต่เดิมได้เข้ามาขายของเพียงอย่างเดียว ต่อมานายประดิษฐ์จึงชักชวนให้เข้ามาลงทุนสร้างบ้านพักไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยอาศัยพื้นที่ของนายประดิษฐ์ ซึ่งไม่เสียค่าเช่าที่ เริ่มแรกโฮมสเตย์แห่งนี้มีบ้านที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 11 หลัง ปัจจุบันเหลือบ้านที่เปิดให้นักท่องเที่ยวพักเพียง 5 หลัง

2. รูปแบบการท่องเที่ยวโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในกลุ่มทำดำน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสวนเกษตร ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมไร่สวน ที่ปลูกไว้ ซึ่งสามารถเดินเที่ยวหรือขี่จักรยานชมรอบ ๆ โฮมสเตย์ได้ โดยต้นไม้แต่ละต้นจะมีการติดป้ายแนะนำชื่อไว้ตลอดโฮมสเตย์ โฮมสเตย์เน้นการบริการที่เป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส ยึดคติการดูแลนักท่องเที่ยวให้เหมือนนักท่องเที่ยวมาพักบ้านญาติพี่น้อง ลักษณะของโฮมสเตย์เป็นแบบกึ่งรีสอร์ทขนาดเล็ก แต่ราคาถูกกว่า โดยที่พักจะมีให้เลือก 3 แบบ คือ แบบบ้านพักที่พากับชาวบ้านโดยจะอาศัยอยู่ร่วมกับเจ้าของบ้าน แบบบ้านพักส่วนตัวที่สร้างขึ้นใหม่ และแบบสุดท้าย คือ กางเต็นท์นอนในสวน โดยจะจัดเตรียมเต็นท์และ

อุปกรณ์จำเป็นให้นักท่องเที่ยวเช่า ถ้านักท่องเที่ยวไม่ได้เตรียมมา ซึ่งจะมีห้องน้ำและห้องอาบน้ำรวมไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ในด้านอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ว่ารับประทานกับเจ้าของบ้านที่พัก หรือรับประทานอาหารที่ส่วนกลาง หรือจะทำอาหารรับประทานเองก็ได้ตามสะดวก

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มทำด้าน นอกจากการเดิน หรือขี่จักรยานเที่ยวชมสวนเกษตรที่ชาวบ้านปลูกไว้แล้ว จะมีกิจกรรมอื่น ๆ ดังนี้ คือ ล่องแก่งในเขื่อนทำด้าน เดินป่าในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ขับรถ ATV เที่ยวชมสวน ชมงานหัตถกรรมจากไม้ไผ่ และบริการนวดตัว นวดฝ่าเท้า ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ทางกลุ่มทำด้านไม่ได้ดำเนินการเอง จะติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการเอกชนที่ให้บริการล่องแก่ง หรือให้เช่ารถ ATV เจ้าหน้าที่อุทยานเขาใหญ่ในการดำเนินกิจกรรมการเดินป่า และหมู่บ้านใกล้เคียงที่ทำหัตถกรรมไม้ไผ่ให้เป็นผู้จัดการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อมีนักท่องเที่ยวต้องการจะใช้บริการกิจกรรมใด ทางกลุ่มจะโทรติดต่อกับหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ให้มารับนักท่องเที่ยวและจัดการดูแลนักท่องเที่ยวตลอดการดำเนินกิจกรรม และถ้านักท่องเที่ยวต้องการไปเที่ยวน้ำตกในบริเวณใกล้เคียง เช่น น้ำตกวังตะไคร้ น้ำตกสาริกา และน้ำตกนางรอง เป็นต้น ทางกลุ่มจะจัดให้มีคนพาไปเที่ยวด้วย การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มทำด้าน จะไม่มีการจัดเป็นตารางโปรแกรมการท่องเที่ยว แต่จะจัดตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มาพัก

3. การดำเนินงานของโฮมสเตย์

นโยบายต่าง ๆ และการจัดการที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของทำด้านโฮมสเตย์จะเป็นแนวคิดของนายประดิษฐ์ทั้งหมด เนื่องจากได้ทำการท่องเที่ยวแบบนี้มาก่อนเป็นเวลานาน เมื่อชาวบ้านได้เข้ามารวมกลุ่ม การดำเนินงานหรือนโยบายต่าง ๆ นั้นจึงได้ใช้รูปแบบเดิมที่ได้ดำเนินการมาแล้ว โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และนายประดิษฐ์ได้กลายเป็นผู้นำโฮมสเตย์โดยอัตโนมัติ อีกทั้งนายประดิษฐ์ได้เคยทำงานในหน่วยงานราชการหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการตำบล และเป็นผู้ชักชวนให้ชาวบ้านมาทำการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จึงเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากชาวบ้านในการจัดการด้านต่าง ๆ

ทำด้านโฮมสเตย์ จะไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน จะใช้ลักษณะการเรียกมาช่วย ๆ กันทำเมื่อมีงาน สมาชิกแต่ละคนจะมีหน้าที่หลักในการดูแลรับผิดชอบภายในอาณาบริเวณบ้านพักของตน ไม่ว่าจะเป็นในด้านที่พัก สภาพแวดล้อมรอบบ้าน การดูแลรักษา

ความปลอดภัย การดูแลนักท่องเที่ยวระหว่างมาพักที่บ้าน นอกนั้นเป็นหน้าที่ของผู้นำโฮมสเตย์ ทั้งการประสานงานภายในและภายนอกโฮมสเตย์ รวมถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ส่วนกลาง

ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวแต่ละครั้งที่มีการเข้าพักของนักท่องเที่ยว จะมีขั้นตอนดังนี้ คือ เมื่อนักท่องเที่ยวโทรมาจองที่พัก พร้อมทั้งให้รายละเอียดไว้ จะมีการจดบันทึกรายละเอียดนั้นบนกระดาษไวท์บอร์ด โดยมีรายละเอียดของชื่อผู้โทรมาจอง วันที่เข้าพัก และจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งเบอร์ที่ใช้ในการจองโทรศัพท์ จะเป็นเบอร์ของผู้นำโฮมสเตย์ เมื่อได้รับรายละเอียดเรียบร้อยแล้วผู้นำโฮมสเตย์ จะบอกกล่าวไปยังสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์เกี่ยวกับการเข้าพักของนักท่องเที่ยว เพื่อให้สมาชิกได้เตรียมการจัดการบ้านพัก และสภาพแวดล้อมในโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และบอกให้สมาชิกทุกคนมาช่วย ๆ กันในวันที่นักท่องเที่ยวมาถึง โดยไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ซึ่งการจัดการแบ่งบ้านพักในกลุ่มทำด้านโฮมสเตย์ จะใช้การหมุนเวียนบ้านพักตามลำดับ เมื่อถึงวันที่นักท่องเที่ยวมาถึง ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นคนต้อนรับดูแลนักท่องเที่ยว และบอกรายละเอียดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพาไปดูบ้านพัก กิจกรรมการท่องเที่ยว หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการแบบใดจึงจะจัดการให้ตรงตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ

4. การสื่อสารในโฮมสเตย์

4.1 ระยะเวลาเริ่มแรก

ระยะเวลาเริ่มแรกในการรวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ ผู้นำโฮมสเตย์ได้พูดคุยทำความเข้าใจกับชาวบ้านในชุมชนเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ผลประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ รวมถึงข้อดีในการทำการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ให้ชาวบ้านรับรู้ โดยการสื่อสารที่เกิดขึ้นจะเน้นในเรื่องของรายได้เสริม และประโยชน์ที่จะได้รับ ในการชักชวนให้ชาวบ้านมาร่วมทำโฮมสเตย์ เมื่อชาวบ้านรับรู้ เข้าใจ และเต็มใจพร้อมเข้ามารวมกลุ่มเพื่อทำการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง จึงได้เริ่มขั้นตอนการเตรียมการด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการดำเนินงานท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

4.2 ระยะเวลาเตรียมการ

4.2.1 การเตรียมการภายในโฮมสเตย์

การสื่อสารที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการเตรียมการนี้ จะเป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ ให้กับชาวบ้านในการจัดการโฮมสเตย์ให้เป็นไปตามรูปแบบของโฮมสเตย์ และ

นโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นบุคคลที่สร้างความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับชาวบ้าน โดยการเรียกประชุมสมาชิกทุกคน เพื่อบอกกล่าวถึงวิธีการดำเนินงานการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นคนพูดคุยทำความเข้าใจกับสมาชิกเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการจัดทำโฮมสเตย์ ขั้นตอนต่าง ๆ ที่ต้องทำ การจัดการด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านที่พัก อาหาร การบริการ สภาพแวดล้อม ความปลอดภัย ฯลฯ รวมทั้งปรึกษาร่วมกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบปฏิบัติของโฮมสเตย์ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการร่วมกันในโฮมสเตย์ เมื่อตกลงทำความเข้าใจกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงได้แยกย้ายไปเริ่มปฏิบัติตามความเข้าใจของสมาชิกแต่ละคน จากนั้นจึงไปตรวจประเมินผล ถ้าสมาชิกบ้านใดยังไม่เข้าใจ หรือปฏิบัติไม่ได้ตรงตามที่กำหนดไว้ ผู้นำโฮมสเตย์จะเข้าไปสื่อสารทำความเข้าใจกับสมาชิกบ้านนั้นเป็นการส่วนตัว และให้สมาชิกคนอื่น ๆ เข้าไปช่วยจัดการให้บ้านนั้นดูเป็นตัวอย่าง เช่น สมาชิกคนอื่น ๆ จะเข้าไปทำความสะอาดให้ดูว่าต้องแบบนี้ถึงจะสะอาด เป็นต้น เนื่องจากบางบ้านอาจจะคิดว่าที่ทำอยู่นั้นสะอาดดีแล้ว แต่ในสายตาคนอื่นยังไม่สะอาดเท่าที่ควร

4.2.2 การเตรียมการภายนอกโฮมสเตย์

ไม่เพียงแต่การเตรียมการในส่วนของภายในโฮมสเตย์เท่านั้น ในการเตรียมการเพื่อให้โฮมสเตย์ได้เริ่มดำเนินงาน ยังต้องติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้การดำเนินงานของโฮมสเตย์เป็นไปอย่างราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค เป็นต้น ที่จะเป็นฝ่ายสนับสนุนข้อมูล สร้างความรู้ และประชาสัมพันธ์ให้โฮมสเตย์ เพื่อให้โฮมสเตย์ได้ดำเนินการอย่างถูกหลักการ และประสบความสำเร็จ หรือจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจภาคเอกชน หรือหมู่บ้านใกล้เคียง ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของทำด้านโฮมสเตย์ ซึ่งการติดต่อสื่อสารเหล่านี้ ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นบุคคลที่รับผิดชอบติดต่อประสานงานทั้งหมด รวมถึงการจัดทำแผนพับเพื่อเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ และประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ที่เข้ามาถ่ายทำ จากนั้นเมื่อติดต่อประสานงานเตรียมการในทุก ๆ ด้านพร้อมแล้วจึงเปิดโฮมสเตย์รับนักท่องเที่ยว

4.3 ระยะเวลาเปิดบริการ

เมื่อเปิดบริการการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก ด้านนักท่องเที่ยวดำเนินเรื่องใด จะบอกกล่าวให้สมาชิกทราบ โดยถ้าเป็นเรื่องส่วนรวมจะบอกกล่าวในที่ประชุมให้สมาชิกทุกคนรับทราบและช่วยกันแก้ไข แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคนใดหรือบ้านใดโดยเฉพาะ ผู้นำ

จะบอกกล่าวกับบุคคลนั้น ๆ เป็นการส่วนตัวให้แก่เขาปรับปรุง ถ้าแก้ไขปรับปรุงไม่ได้ จะไม่ส่งนักท่องเที่ยวยุโรปกลับบ้านนั้น ๆ จึงทำให้บ้านนั้นถูกตัดออกไปโดยอัตโนมัติ

วิธีการสื่อสารที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มท่าด่านโฮมสเตย์มี 2 วิธี ได้แก่ วิธีการเรียกประชุมสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ วิธีนี้จะใช้เพื่อพูดคุย บอกกล่าว ทำความเข้าใจ ในข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีรายละเอียดมาก หรือเป็นเรื่องที่ต้องการการแสดงความคิดเห็นจากสมาชิกทุกคน หรือให้ทุกคนได้รับรู้หรือรับทราบทั่วกัน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นผู้สื่อสารกับสมาชิก และวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้า หรือเป็นการสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์ ระหว่างผู้นำโฮมสเตย์ และสมาชิกที่เกี่ยวข้อง หรือสมาชิกกับสมาชิกด้วยตนเอง โดยจะใช้วิธีนี้ในการบอกกล่าวเรื่องราว ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น ๆ หรือเป็นเรื่องราวข้อมูลที่มีรายละเอียดเล็กน้อย หรือเป็นเรื่องที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำ เช่น บอกให้ทราบถึงการเข้าพักของนักท่องเที่ยว เป็นต้น หรือเป็นการถามไถ่ถึงความจำเป็นอยู่ ความซับซ้อนใจในเรื่องต่าง ๆ

โฮมสเตย์คลองรางจระเข้ ต.บ้านโพธิ์ อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา

1. ประวัติและลักษณะทั่วไป

โฮมสเตย์คลองรางจระเข้ เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2545 โดยดาบตำรวจ เรืองชัย ฤกษ์บุบผา (ผู้นำโฮมสเตย์) เห็นปัญหาของชุมชน ในเรื่องของผักตบชวา ที่มีจำนวนมาก ทำให้คลองนั้นไม่สะอาด เรือไม่สามารถผ่านไปได้ และชาวบ้านก็ไม่สามารถประกอบอาชีพได้เหมือนเคย จึงอยากที่จะพัฒนาคลองรางจระเข้ อีกทั้งเห็นว่ารกรวมชาติยังสมบูรณ์ และนก ปลายังมีมากมาย จึงเริ่มชักชวนชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ติดริมน้ำ และชาวบ้านที่มีบ้านเป็นแบบทรงไทย รวมตัวกันเพื่อดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ขึ้น โดยช่วยกันกำจัดผักตบชวา และพัฒนาคลองให้ใสสะอาดรองรับการท่องเที่ยว

ชุมชนคลองรางจระเข้ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีกลุ่มคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นชาวพุทธ ชาวคริสต์ ชาวอิสลาม แต่อาศัยกันคนละฝั่งคลอง โฮมสเตย์คลองรางจระเข้เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่งในชุมชน โดยมีสมาชิกทั้งหมด 8 ครัวเรือน บ้านพักโฮมสเตย์แต่ละหลังค่อนข้างจะอยู่ห่างไกลกัน ไม่สามารถเดินไปได้ แต่ที่บ้านจะมีพื้นที่ติดริมน้ำ หรือติดที่นา แต่จะเป็นบ้านทรงไทยทั้งหมด

2. รูปแบบของโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เน้นการให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนริมฝั่งคลอง การประกอบอาชีพที่ยังคงอนุรักษ์ความเป็นอยู่ในแบบดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นชาวประมงหาปลา การทำนาเป็นต้น รวมถึงความงดงามของธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ที่หาไม่ได้ในเมืองใหญ่ อีกทั้งสัมผัสถึงน้ำใจไมตรีของผู้คนในท้องถิ่น ที่ต้อนรับเปรียบเสมือนเป็นญาติพี่น้อง ลักษณะที่พัก เป็นแบบพักรวมกับเจ้าของบ้านซึ่งเป็นสมาชิกในโฮมสเตย์ บ้านแต่ละหลังจะมีเอกลักษณ์ที่เด่นชัดแตกต่างกัน โดยจะเป็นบ้านทรงไทยโบราณและบ้านทรงไทยประยุกต์ มีทั้งแบบติดริมแม่น้ำ และติดที่นา

กิจกรรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ จะจัดเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวไว้ให้นักท่องเที่ยว โดยโปรแกรมท่องเที่ยวจะเริ่มในช่วงเย็นของวันแรก เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึง จะพำนักเรือล่องลำน้ำในคลองรางจระเข้เพื่อดูวิถีชีวิตของผู้คนริมฝั่งคลอง ดูนก ดูปลา ชมการจับปลาของชาวประมงพื้นบ้าน และไปไหว้พระศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อโต วัดรางจระเข้วัดในชุมชนเพื่อเป็นสิริมงคล จากนั้นจึงพาไปส่งตามบ้านพักและรับประทานอาหารเย็นร่วมกับเจ้าของบ้าน ตอนเช้าของอีกวันจะเป็นการตักบาตรโดยถ้าพักบ้านที่ติดริมน้ำ จะเป็นการตักบาตรทางน้ำ โดยพระจะพายเรือมาบิณฑบาต ถ้าบ้านที่ไม่ติดริมน้ำ จะตักบาตรที่หน้าบ้าน พระจะเดินมาบิณฑบาต ซึ่งเจ้าของบ้านจะมีการจัดเตรียมของใส่บาตรไว้ให้กับนักท่องเที่ยวที่พักทุกคน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถพายเรือโบราณ ที่มีทั้งเรือบดและเรือบัก และเล่นน้ำในคลอง หรือที่จักรยานชมธรรมชาติตามคันนา และสามารถที่จะไปร่วมทำนากับชาวบ้านได้ตามต้องการ

3. การดำเนินงานในโฮมสเตย์

เมื่อดาบตำรวจ เรียงชัย มีแนวคิดที่จะทำการท่องเที่ยวขึ้น เขาและภรรยาได้กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจุดขาย การจัดการการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ และนโยบายการดำเนินงาน จากนั้นพวกเขาจึงเริ่มออกตระเวนหาสมาชิกมาเข้าร่วมดำเนินการท่องเที่ยว โดยจะคัดเลือกสมาชิกที่มีแนวคิดและมีอุดมการณ์แบบเดียวกัน ซึ่งก็คือการพัฒนาชุมชนโดยไม่หวังรายได้หรือตัวเงิน จนเกิดการรวมกลุ่มขึ้น และดาบตำรวจเรียงชัยได้กลายเป็นผู้นำโฮมสเตย์โดยอัตโนมัติ เนื่องจากเป็นผู้ชักชวน อีกทั้งด้วยนิสัย และความประพฤติกของดาบตำรวจเรียงชัย ที่เป็นบุคคลเอาจริงเอาจัง ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จึงเป็นที่ไว้วางใจและเคารพเชื่อถือจากชาวบ้านเป็นอย่างมาก

การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ ผู้นำโฮมสเตย์และภรรยาจะมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ทั้งในการประสานงานภายในและภายนอกโฮมสเตย์ การดูแลจัดการในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยว การรับจองและการต้อนรับนักท่องเที่ยว จนกระทั่งถึงเวลานำไปส่งบ้านพัก รวมถึงอำนาจในการตัดสินใจส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้นำ สมาชิกแต่ละคนในโฮมสเตย์มีหน้าที่เพียงดูแลรับผิดชอบภายในบ้านพักของตน และดูแลนักท่องเที่ยวตลอดเวลาที่พักอยู่บ้าน โดยจะรับช่วงต่อเมื่อผู้นำโฮมสเตย์มาส่งนักท่องเที่ยวที่บ้านพักของตนแล้ว ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะรอคอยอยู่ที่บ้านโดยไม่ได้มารับนักท่องเที่ยว ส่วนกลาง นอกนั้นสมาชิกจะไม่มีหน้าที่ใด ๆ ในโฮมสเตย์

ขั้นตอนในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งของโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ คือ เมื่อนักท่องเที่ยวโทรศัพท์มาจองที่พัก ภรรยาของผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นผู้รับจองแต่เพียงผู้เดียว โดยผู้รับจองจะบอกรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวทราบ เมื่อนักท่องเที่ยวตกลงจะมีการขอชื่อและเบอร์โทรศัพท์ติดต่อไว้ จากนั้นผู้นำโฮมสเตย์จะตระเวนบอกข่าวสารรายละเอียดต่าง ๆ ตามบ้านสมาชิกแต่ละคน โดยจะเน้นในบ้านที่นักท่องเที่ยวจะไปพัก ซึ่งการจัดแบ่งบ้านพักในโฮมสเตย์คลองรางจระเข้จะใช้วิธีการเวียนบ้านพักตามคิว ถ้าบ้านไหนเป็นคิวรับนักท่องเที่ยว ผู้นำโฮมสเตย์จะแวะเวียนไปที่บ้านนั้นบ่อยกว่าบ้านสมาชิกหลังอื่น เพื่อดูแลจัดเตรียมความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว เมื่อถึงวันกำหนดที่นักท่องเที่ยวจะมาถึง ในตอนเช้าผู้รับจองจะโทรศัพท์ถึงนักท่องเที่ยวเพื่อยืนยันการมาโฮมสเตย์ จากนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงจึงเริ่มโปรแกรมการท่องเที่ยวตามที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นคนนำเที่ยวเอง เมื่อเสร็จโปรแกรมการท่องเที่ยวผู้นำโฮมสเตย์จะพานักท่องเที่ยวไปส่งยังบ้านพักที่จัดเตรียมไว้ และให้เจ้าของบ้านนั้น ๆ เป็นคนดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวต่อในระหว่างที่พัก ส่วนผู้นำโฮมสเตย์จะคอยตระเวนตรวจตราความปลอดภัยในบริเวณโฮมสเตย์ เนื่องจากเป็นตำรวจจึงมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยโดยอัตโนมัติ

4. การสื่อสารในโฮมสเตย์

4.1 ระยะเวลาเริ่มแรก

ในระยะแรกของการรวมกลุ่ม ดาบตำรวจ เริงชัย และภรรยาได้ตระเวนออกไปพูดคุยกับเจ้าของบ้านทรงไทยแต่ละหลังในชุมชน เนื่องจากจุดขายอย่างหนึ่งในแนวคิดการท่องเที่ยวที่พวกเขาจะทำคือเอกลักษณ์ของบ้านทรงไทย เพื่อค้นหาเจ้าของบ้านที่มีแนวคิดแบบเดียวกัน ซึ่งในการพูดคุยจะทำความเข้าใจกับเจ้าของบ้านถึงแนวคิดและรูปแบบในการทำการ

ท้องเที่ยว ที่ไม่หวังรายได้ แค่อยากพัฒนาชุมชนให้บุคคลภายนอกรู้จักและเข้ามาท่องเที่ยว ถ้าเจ้าของบ้านคนใดมีความคิดเห็นแบบเดียวกัน จึงชักชวนให้มาร่วมทำ จนเกิดการรวมกลุ่มขึ้น

4.2 ระยะเวลาเตรียมการ

4.2.1 การเตรียมการภายในโฮมสเตย์

เมื่อชาวบ้านตัดสินใจเข้ามารวมกลุ่มเพื่อทำการท่องเที่ยว ขั้นตอนต่อไปคือขั้นตอนการเตรียมการในการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้ผู้นำโฮมสเตย์ จะเรียกประชุมสมาชิกทุกคนเพื่อเป็นการให้สมาชิกทุกคนรู้จักกัน และเพื่อบอกกล่าวทำความเข้าใจ ให้ทราบถึงวิธีการจัดการโฮมสเตย์ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นที่พัก อาหาร ความปลอดภัย สภาพแวดล้อม การบริการ และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินการท่องเที่ยว แล้วจึงปล่อยให้สมาชิกแต่ละบ้านปฏิบัติตามความเข้าใจของตน จากนั้นผู้นำโฮมสเตย์จะแวะเวียนไปดูแลในแต่ละบ้านของสมาชิก โดยจะไปทำความเข้าใจถึงวิธีการจัดการในเรื่องต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่งพร้อมทั้งช่วยทำ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเพียงพอในเรื่องห้องน้ำ หรือที่นอนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ถ้าบ้านไหนมีไม่พอจะบอกกล่าวให้สมาชิกบ้านนั้นปรับปรุงเพิ่มเติม แล้วจึงกลับมาอีกครั้งหนึ่งเพื่อประเมินผลในเรื่องต่าง ๆ เช่น ในด้านที่พัก จะมาตรวจดูความสะอาดในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นในห้องนอน ที่นอน หรือในห้องน้ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในบริเวณบ้าน ในด้านอาหาร จะมาทดลองชิมอาหารที่เจ้าของบ้านปรุง เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะต้องรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้านที่บ้านที่พัก รวมทั้งตรวจดูความสะอาดของที่ประกอบการปรุงอาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร และวิธีการปรุงอาหารด้วย เป็นต้น

4.2.2 การเตรียมการภายนอกโฮมสเตย์

ในส่วนของ การสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโฮมสเตย์ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน หรือการท่องเที่ยวที่มีส่วนช่วยเหลือให้โฮมสเตย์สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นผู้ติดต่อประสานงานทั้งหมด แล้วจึงเป็นผู้บอกผ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเหล่านั้นแก่สมาชิกแต่ละคนตามบ้าน รวมถึงการสื่อสารทำความเข้าใจกับชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนแต่ไม่ได้เข้าร่วมดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ด้วย โดยผู้นำโฮมสเตย์จะตระเวนไปคุยกับชาวบ้านในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ลักษณะการท่องเที่ยวและผลประโยชน์ที่พวกเขา

เขาจะได้รับ และผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นคนจัดทำแผนพับเพื่อประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์อีกทางหนึ่งด้วย

4.3 ระเบียบบริการ

เมื่อเตรียมการในทุก ๆ ด้านพร้อมรับจึงเปิดบริการรับนักท่องเที่ยว ถ้านักท่องเที่ยวมีความซับซ้อนใจหรือไม่พอใจในเรื่องใด สามารถที่จะบอกได้โดยตรงกับเจ้าของบ้านที่ตนไปพักโดยเขียนลงในสมุดบันทึกการเข้าพัก หรือบอกได้กับผู้นำโฮมสเตย์ จากนั้นผู้นำโฮมสเตย์จะนำคำติชมไปบอกกับแต่ละบ้านเป็นการส่วนตัว เพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การสื่อสารในการดำเนินงานของโฮมสเตย์คลองรางจะเข้มข้นใหญ่จะเกิดขึ้นในลักษณะของการพูดคุยกันตามบ้านระหว่างผู้นำโฮมสเตย์กับสมาชิกบ้านนั้น ๆ โดยจะมีการเรียกมารวมตัวประชุมกันน้อยครั้งมาก ซึ่งสมาชิกแต่ละคนในโฮมสเตย์จะมีโอกาสเจอกันน้อยมากความคิดเห็นส่วนใหญ่จะบอกกล่าวกับผู้นำโฮมสเตย์ แล้วผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นคนตัดสินใจ และถ่ายทอดไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ รวมถึงข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือได้รับมา ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นบุคคลที่ส่งข่าวสารนั้นไปยังสมาชิกแต่ละบ้าน โดยการแวะเวียนไปเยี่ยมดูแลตามบ้านแต่ละหลัง พร้อมทั้งพูดคุยทำความเข้าใจในทุก ๆ เรื่องกับสมาชิกเป็นการส่วนตัว

โฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า หมู่บ้านบางทอง ต.บางเจ้าฉ่า อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง

1. ประวัติและลักษณะทั่วไป

เนื่องจากบางเจ้าฉ่า เป็นศูนย์การจักสานที่มีชื่อเสียงทางภาคกลาง และผู้นำหมู่บ้านเป็นบุคคลศูนย์กลางในการทำแผนชุมชนในเขตภาคกลางตอนล่าง จึงมีคนมาดูงานและประชุมกันเป็นประจำ เมื่อมาประชุมกันบ่อยครั้ง กลับไม่ได้ต้องพักค้างแรมที่นี่ ซึ่งในตอนแรกได้ฝากไว้กับบ้านที่สนิทกัน ฝากไว้บ่อยเข้าก็เกิดความเกรงใจ ผู้นำหมู่บ้านจึงได้คิดจัดตั้งโฮมสเตย์ขึ้นตั้งแต่ปี 2546

โฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า เป็นชุมชนขนาดกลางอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีวัด และโรงเรียนเล็ก ๆ อยู่ในชุมชน พื้นที่ในโฮมสเตย์เป็นสวนเกษตร ในชุมชนมีการจัดระเบียบสวยงาม มีป้ายบอกทางและสถานที่ ป้ายประวัติชุมชน ป้ายบอกบ้านโฮมสเตย์ อย่างชัดเจน ถนนทางเข้าสะดวกสบาย มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ในการจัดแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวชม และจัดให้มีพิพิธภัณฑ์ไม้ไผ่จัดแสดงในโฮมสเตย์ด้วย ปัจจุบันมีสมาชิกที่เข้าร่วมดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ทั้งหมด

7 คราวเรือน บ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะอยู่รวมตัวกัน มีบางหลังที่อยู่ไกลกัน แต่ไม่ไกลเกินไปนัก สามารถที่จะเดินหรือขี่จักรยานได้รอบ ๆ โฮมสเตย์

2. รูปแบบโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในบางเจ้าเช่า เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสวนเกษตรผสมเชิงวัฒนธรรม โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตการประกอบอาชีพของชาวบ้านในชุมชน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนเกษตร และทำกิจกรรม และให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ความมีน้ำใจไมตรี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวเปรียบเสมือนบุคคลในครอบครัว โดยนักท่องเที่ยวจะได้เข้าพักกับชาวบ้านที่ในโฮมสเตย์ โดยที่พักจะมีทั้งแบบเรือนไทย และบ้านตึกแบบสมัยใหม่

กิจกรรมการท่องเที่ยวในโฮมสเตย์บางเจ้าเช่า มีให้นักท่องเที่ยวเลือกมากมายทั้งการท่องเที่ยวภายในโฮมสเตย์ ได้แก่ การขี่จักรยาน หรือนั่งรถอีแต่นเที่ยวชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ชมพิพิธภัณฑ์ไม้ไผ่ที่จัดแสดงเรื่องราวของไม้และวิวัฒนาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ชมการจัดแสดงกระบวนการผลิตเครื่องจักรสานไม้ไผ่ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย และนักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาเครื่องจักรสานได้โดยตรงจากชาวบ้าน โดยได้จัดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานในหมู่บ้านด้วย และเยี่ยมชมสวนเกษตร ชิมผลไม้ตามฤดูกาลจากสวนของชาวบ้านเก่าแก่ที่นี่ เช่น กระท้อนหวานพันธุ์พื้นเมือง มะม่วงหลากหลายพันธุ์ ชมแปลงปลูกพืชผักปลอดสารพิษและสวนสมุนไพรที่ได้ความรู้ โดยไม่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และดำเนินนักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มใหญ่ จะมีการจัดแสดงขั้นตอนการทำเครื่องจักรสานให้นักท่องเที่ยวได้ชมด้วย นอกจากนั้นยังมีการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง โดยจะจัดเตรียมไว้เป็นโปรแกรมที่แน่ชัดถึงรายละเอียดการท่องเที่ยวในแต่ละที่ ได้แก่ การพาไปไหว้พระพุทธไสยาสน์ขุนอินทรประมูล พระนอนอายุกว่า 70 ปี นมัสการหลวงพ่อโต เยี่ยมชมการทำเครื่องจักรสานจากผักตบชวา และจากพลาสติกจากกลุ่มแม่บ้านใกล้เคียง แวะชมหมู่บ้านทำกลองที่มีชื่อเสียง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือก และจัดให้ตรงตามความประสงค์ของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ถ้ากลุ่มที่มาพักเป็นกลุ่มบุคคลที่มาดูงานในหมู่บ้าน จะมีการจัดอบรมถึงกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อให้สามารถนำกลับไปดำเนินงานได้จริง และจัดให้มีสัมมนา การแสดงโชว์ต่าง ๆ ในระหว่างการมาดูงาน เพื่อสร้างความสนุกสนาน ความเป็นกันเองและสามัคคีในหมู่คณะด้วย ซึ่งทั้งนี้การดำเนินการการท่องเที่ยวในโฮมสเตย์บางเจ้าเช่า จะจัดตามวัตถุประสงค์ของ

นักท่องเที่ยวนอกและกลุ่มบุคคลที่เข้ามาพักในโฮมสเตย์ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกอย่างที่เกิดขึ้นจะดำเนินการโดยสมาชิกในชุมชนทั้งสิ้น

3. การดำเนินงานในโฮมสเตย์

ชุมชนบางเจ้าฉ่าเป็นหมู่บ้านการจักรสานที่มีชื่อเสียงมาช้านาน เป็นศูนย์กลางในการทำแผนชุมชนของเขตภาคกลางตอนล่าง และเป็นหมู่บ้านที่เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการชุมชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งมีชาวบ้านในหมู่บ้านอื่น จังหวัดอื่น มาดูงานที่ชุมชนนี้เป็นประจำ ดังนั้นการบริหารจัดการชุมชนและการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงเป็นระบบแบบแผนที่ชัดเจนและถูกต้อง เมื่อมีการจัดทำโฮมสเตย์ขึ้น การดำเนินงานต่าง ๆ จึงเป็นการดำเนินงานที่มีระบบแน่ชัดและสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการทุกขั้นตอน ซึ่งทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังได้จัดทำวีซีดีต้นแบบโฮมสเตย์โดยนำเอาโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่าเป็นโฮมสเตย์ต้นแบบอีกด้วย

การดำเนินงานในโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ โดยนโยบายการดำเนินงานต่าง ๆ กฎระเบียบข้อบังคับทุกอย่างที่เกิดขึ้นจะมาจากกระตมความคิดของสมาชิกและจะต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ รวมถึงการเลือกผู้นำ ผู้นำโฮมสเตย์ของบางเจ้าฉ่าจะมาจากกรรมการเลือกของสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์เพื่อหาผู้นำที่เป็นที่ยอมรับของทุกคน สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่าจะมีความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการดำเนินงาน และจะต้องทำหน้าที่นั้นอย่างจริงจังไม่ได้เพียงการตั้งขึ้นมาลอย ๆ เท่านั้น

การดำเนินการท่องเที่ยวในแต่ละครั้งที่มีนักท่องเที่ยวมาเข้าพัก จะเริ่มจากเมื่อนักท่องเที่ยวโทรศัพท์มาจองที่พัก โดยจะต้องโทรมาที่ศูนย์กลางของหมู่บ้าน ซึ่งจะมีบุคคลที่ทำหน้าที่ประจำในศูนย์คอยรับโทรศัพท์ จากนั้นเมื่อทราบรายละเอียดวันเข้าพักของนักท่องเที่ยวทางศูนย์จะกระจายข่าว เรียกให้สมาชิกแต่ละคนมารับฟังข้อมูลที่ศูนย์ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันตามความเหมาะสม เพื่อกลับไปเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ ไว้รองรับการเดินทางมาของนักท่องเที่ยว โดยในเรื่องที่พักจะใช้การเวียนบ้านพักตามลำดับ ส่วนในด้านต่าง ๆ จะจัดให้ตามที่นักท่องเที่ยวได้บอกไว้ตามความต้องการ ซึ่งจะจัดให้มีบุคคลรับผิดชอบที่แน่ชัด จากนั้นเมื่อถึงวันที่นักท่องเที่ยวมาพัก นักท่องเที่ยวจะต้องติดต่อที่ศูนย์กลางของหมู่บ้านเป็นอันดับแรก และ

ดำเนินการตามที่ทางศูนย์ได้จัดเตรียมไว้ ซึ่งจะมีสมาชิกที่รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ คอยดูแล เมื่อนักท่องเที่ยวดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ทางศูนย์จะเรียกให้สมาชิกโฮมสเตย์แต่ละบ้านมารับนักท่องเที่ยวที่ศูนย์กลางไปพักบ้านของตน และเป็นหน้าที่ของเจ้าของบ้านนั้น ๆ ในการดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวต่อในระหว่างที่นักท่องเที่ยวพักที่บ้านของตน โดยดูแลในเรื่องที่พัก อาหาร ความปลอดภัย และอื่น ๆ จนกระทั่งนักท่องเที่ยวเดินทางกลับ

4. การสื่อสารในโฮมสเตย์

4.1 ระยะเวลาเริ่มแรก

เมื่อผู้นำชุมชนบางเจ้าชำได้มีแนวคิดที่จะจัดทำโฮมสเตย์ เพื่อรองรับการมาดูงานของกลุ่มบุคคลอื่น จึงได้เรียกประชุมทุกคนในหมู่บ้านเพื่อบอกให้ทราบถึงแนวคิดที่จะจัดทำบ้านพักแบบโฮมสเตย์ให้สมาชิกทุกคนได้รับรู้ และถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการดำเนินการท่องเที่ยวแบบนี้ เมื่อรวมกลุ่มสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมการดำเนินงานโฮมสเตย์ได้แล้ว จึงได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ซึ่งก็คือขั้นตอนของการเตรียมพร้อมและเตรียมการในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน

4.2 ระยะเวลาการเตรียมการ

4.2.1 การเตรียมการภายในโฮมสเตย์

ขั้นตอนการเตรียมการ เริ่มจากการเรียกประชุมสมาชิกทุกคนที่ดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เพื่อเลือกผู้นำโฮมสเตย์ซึ่งไม่ใช่คนเดียวกับผู้นำหมู่บ้านบางเจ้าชำ โดยผู้นำจะต้องมาจากการเลือกของสมาชิกทุกคนไม่ใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จากนั้นได้ทำความเข้าใจกับสมาชิกในเรื่องของลักษณะ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ การจัดการในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเตรียมการการท่องเที่ยว พร้อมทั้งให้สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบข้อบังคับ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการด้านต่าง ๆ ตามที่สมาชิกทุกคนต้องการ เมื่อกำหนดนโยบายและสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นได้ครบเรียบร้อยแล้ว จึงทำการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ อย่างชัดเจนและครบถ้วนทุกคน สมาชิกจะต้องมีหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นส่วนกลาง นอกเหนือจากการดูแลจัดการในอาณาเขตบ้านพักของตน เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยว สมาชิกทุกคนจะต้องมาช่วยในส่วนกลางตามหน้าที่ของตนเสมอ เมื่อกำหนดครบทุก ๆ ด้าน และ

สมาชิกได้จัดเตรียมการด้านต่าง ๆ ครบถ้วนจึงเปิดดำเนินการรับนักท่องเที่ยว การเตรียมการภายนอกโฮมสเตย์

ในส่วนของ การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนจังหวัด และหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นผู้ดำเนินการประสานงานทั้งหมด เนื่องจากบางเจ้าจำเป็นหมู่บ้านตัวอย่างในการบริหารงานชุมชนอยู่แล้ว อีกทั้งผู้นำของชุมชนยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรในเรื่องของการบริหารจัดการชุมชนไปบรรยายในจังหวัดต่าง ๆ เสมอ จึงเป็นการง่ายที่จะติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเหล่านี้ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ด้วย

4.3 ระยะเวลาเปิดบริการ

เมื่อเปิดบริการรับนักท่องเที่ยวแล้ว ถ้านักท่องเที่ยวมีการตำหนิตามในเรื่องใดระหว่างที่มาพัก ทางศูนย์กลางจะเรียกประชุมสมาชิกให้สมาชิกรับทราบในส่วนที่บกพร่องเพื่อกลับไปแก้ไขต่อไป ถ้าบ้านใดไม่ปรับปรุงแก้ไขและโดนนักท่องเที่ยวตำหนิบ่อยครั้งจะไม่ส่งนักท่องเที่ยวไปพักบ้านนั้นจนกระทั่งปรับปรุงให้ได้ตรงตามที่ต้องการ

การสื่อสารในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในโฮมสเตย์บางเจ้า จะ เป็นลักษณะการมารัฐข่าวสารที่ศูนย์กลางหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเรื่องอะไร เล็กหรือใหญ่ จะเรียกสมาชิกมาที่ศูนย์กลางพร้อม ๆ กัน โดยกระจายเสียงผ่านทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน เพื่อบอกข่าวสารต่าง ๆ แก่สมาชิก ซึ่งการสื่อสารที่เกิดขึ้นในโฮมสเตย์บางเจ้า สมาชิกทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีตามความต้องการ จะมีการเรียกประชุมกันสม่ำเสมอ เพื่อปรึกษาหารือและประเมินผลในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานโฮมสเตย์ อำนาจการตัดสินใจจะไม่อยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่จะอยู่ที่สมาชิกทุกคนในการระดมความคิดเพื่อตัดสินใจ

โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม ต.ท่าข้าม อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี

1. ประวัติและลักษณะทั่วไป

เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2548 โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ชักชวนกันให้ไปดูงานที่โฮมสเตย์บางเจ้าท่า จังหวัดอ่างทอง เมื่อดูงานกลับมา จึงได้แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จึงเริ่มจัดตั้งโฮมสเตย์ขึ้น โดยเริ่มแรกมีเพียง 3 หลัง ร่วมมือร่วม

แรงกันทำ และประสานงานไปยังการท่องเที่ยวเขต 7 ทางหน่วยงานจึงเข้ามาสนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ หลังจากนั้นได้มีชาวบ้านเริ่มสนใจจึงมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่ม

โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม เป็นชุมชนขนาดใหญ่อยู่ติดริมแม่น้ำน้อย โดยมีถนนคั่นกลางระหว่างบ้านและแม่น้ำ ชาวบ้านจะอาศัยอยู่เป็นแนวยาวขนานไปกับแม่น้ำ ซึ่งชาวบ้านในชุมชนนี้จะประกอบอาชีพหลากหลายทั้งแบบดั้งเดิม และแบบใหม่ เช่นการทำประมงหาปลา การทำนา และการรับจัดสวน การร้อยดอกไม้ส่งปากคลองตลาด เป็นต้น ปัจจุบันมีสมาชิกเข้าร่วมดำเนินการโฮมสเตย์ 10 ครัวเรือนที่ได้รับมาตรฐาน อีก 5 ครัวเรือนเพิ่งเข้าร่วมเป็นสมาชิกจึงยังไม่ได้รับมาตรฐาน ซึ่งถ้าบ้านไหนเป็นบ้านพักโฮมสเตย์ จะติดป้ายไว้หน้าบ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ บ้านพักโฮมสเตย์จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ อยู่ห่างกันเป็นระยะ ๆ นักท่องเที่ยวสามารถที่จักรยานเที่ยวชมหมู่บ้านได้

2. รูปแบบของโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในบ้านท่าข้าม เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้นักท่องเที่ยวที่มาพักได้สัมผัสวิถีชีวิตในท้องถิ่นที่เรียบง่ายริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ชมการประกอบอาชีพของชาวบ้าน เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น ได้เห็นการค้าขายปลาสด ๆ ที่นำมาจากกระชัง ริมแม่น้ำ คล้ายมีตลาดค้าปลาเล็ก ๆ เกิดขึ้น และชมทัศนียภาพของผู้คนและธรรมชาติที่ยังคงอยู่ รวมทั้งการรับประทานอาหารที่ทำมาจากวัตถุดิบสด ๆ ที่หาได้ในท้องถิ่น ซึ่งบ้านท่าข้ามจะเน้นการบริการด้วยความเป็นกันเอง สนุกสนาน เอาใจใส่เหมือนมีญาติพี่น้องมาพักกับตน

กิจกรรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม นอกจากนักท่องเที่ยวจะสามารถที่จักรยานชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชนแล้ว จะมีการจัดการท่องเที่ยวเพื่อไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในชุมชนด้วย โดยทางกลุ่มท่าข้ามได้ร่วมมือกับโรงพยาบาลค่ายบางระจันจัดทัวร์สุขภาพเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการเกษตรขึ้น โดยกิจกรรมจะเริ่มจากการตรวจสุขภาพในตอนเช้า จากนั้นจึงเริ่มโปรแกรมการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่การล่องเรือชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำน้อย ไหว้พระตามวัดต่าง ๆ ในชุมชน นมัสการพระพุทธรูปปางสมาธิองค์ใหญ่ สักการะบรรพชนที่อุทยานวีรชนค่ายบางระจัน ชมสวนเกษตรต่าง ๆ ในแหล่งชุมชนใกล้เคียง เมื่อดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเรียบร้อยแล้ว ในตอนเย็นจะได้รับผลตรวจสุขภาพ และนำไปพักยังโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม ซึ่งถ้านักท่องเที่ยวไม่ต้องการทำตามโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้ก็ยังสามารถแสดงความ

จ้างได้ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งจะจัดให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งหมด

3. การดำเนินงานในโฮมสเตย์

โฮมสเตย์บ้านท่าข้ามก่อตั้งขึ้นจากกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยได้เริ่มเปิดดำเนินการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ก่อน เมื่อชาวบ้านในชุมชนเห็นถึงการท่องเที่ยวแบบนี้ จึงมีความสนใจเข้ามาสมัครดำเนินการด้วย ดังนั้นการจัดการหรือนโยบายต่าง ๆ แนวคิดและวิธีปฏิบัติ จึงถูกจัดตั้งขึ้นจากกลุ่มคนกลุ่มนี้ ซึ่งกลายเป็นกลุ่มผู้นำโดยอัตโนมัติ ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างมากในการจัดการโฮมสเตย์

สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์นอกจากกลุ่มผู้นำ จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบประจำในการดูแลจัดการด้านต่าง ๆ ภายในอาณาเขตบริเวณบ้านของตนเท่านั้น ส่วนหน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นหน้าที่ส่วนกลางนอกเหนือจากบริเวณบ้านของตนนั้น กลุ่มผู้นำจะแบ่งหน้าที่จัดการให้ตามแต่ความจำเป็นในแต่ละครั้ง ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนและแน่ชัด

การดำเนินงานการท่องเที่ยวในแต่ละครั้งของโฮมสเตย์บ้านท่าข้ามนั้น เมื่อนักท่องเที่ยวโทรมาจองที่พักที่บ้านผู้นำโฮมสเตย์ และทางผู้นำได้รับรายละเอียดต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะบอกกล่าวรายละเอียดให้สมาชิกแต่ละคนได้รับทราบถึงการมาเข้าพัก และสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องจัดเตรียมก่อนการดำเนินงานจริง เพื่อให้สมาชิกได้เตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรท่องเที่ยว รวมถึงการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิกแต่ละคนด้วย เมื่อถึงวันที่นักท่องเที่ยวมาถึง สมาชิกทุกคนจะดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตนเองได้รับ และมารอรับนักท่องเที่ยวไปพำนักยังบ้านของตน ในเรื่องบ้านพัก นักท่องเที่ยวสามารถเลือกบ้านพักได้ โดยจะมีรูปภาพของบ้านพักแต่ละหลังทั้งภายในและภายนอกให้นักท่องเที่ยวได้ชม ถ้านักท่องเที่ยวไม่ได้เลือกบ้านพัก หรือมาเป็นกลุ่มใหญ่ จะแบ่งบ้านพักโดยใช้วิธีการเวียนคิวตามลำดับ ในด้านอาหาร นักท่องเที่ยวจะรับประทานอาหารในบ้านพักที่ไปพัก ถ้านักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มใหญ่ จะมีการจัดให้มารับประทานรวมกันที่ส่วนกลาง หรือจัดให้มารับประทานเป็นกลุ่ม ๆ ตามโซนบ้านพัก เนื่องจากบ้านพักในโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม ส่วนใหญ่จะอยู่รวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่วนในด้านของการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนบ้านท่าข้ามเป็นชุมชนใหญ่ และสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนไม่ได้เข้าร่วมการดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ การดูแลความปลอดภัยจึงเป็นไปได้ยาก ทางโฮมสเตย์บ้านท่าข้ามจึงได้ขอความช่วยเหลือจากทางตำรวจท่องเที่ยวให้เข้ามาตรวจตราเป็นพิเศษในวันที่นักท่องเที่ยวมาเข้าพัก

4. การสื่อสารในโฮมสเตย์

4.1 ระยะเวลาเริ่มแรก

กลุ่มของนางระพีพรรณ กรองแก้ว (ผู้นำโฮมสเตย์) ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ไปดูงานที่หมู่บ้านบางเจ้าฉ่า หลังจากที่ได้กลับมาจึงตัดสินใจเริ่มดำเนินงานการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยมีสมาชิกอยู่ 3 บ้าน ได้ร่วมกันระดมความคิด ริเริ่มในการจัดการด้านต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ แนวคิดเรื่องต่าง ๆ การดูแลปรับปรุงบ้านพักและสภาพแวดล้อม ซึ่งไม่ยากเนื่องจากรู้เรื่องราวด้านการจัดการบริหารชุมชนที่เป็นระบบได้เป็นอย่างดี จากนั้นจึงติดต่อประสานงานให้หน่วยงานการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยเหลือในการให้ความรู้ การจัดการด้านต่าง ๆ และการประชาสัมพันธ์ให้ เมื่อเตรียมการเรียบร้อยแล้ว จึงได้เปิดรับนักท่องเที่ยว โดยในช่วงแรกได้เข้าไปประสานงานกับโรงพยาบาลค่ายบางระจันที่ทำทัวร์สุขภาพอยู่แล้ว ให้จัดส่งนักท่องเที่ยวมาพักที่โฮมสเตย์ อีกทั้งได้รับการช่วยเหลือจากการท่องเที่ยวเขต 7 ในการประชาสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์บ้านท่าข้ามขึ้น ซึ่งเชิญผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคเอกชนในด้านต่าง ๆ เข้าร่วมการท่องเที่ยวเป็นการเปิดตัวโฮมสเตย์บ้านท่าข้ามด้วย จากนั้นชาวบ้านในชุมชนจึงหันมาให้ความสนใจ และสมัครขอเข้าร่วมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จึงทำให้โฮมสเตย์บ้านท่าข้ามมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น

4.2 ระยะเวลาเตรียมการ

4.2.1 การเตรียมการภายในโฮมสเตย์

เมื่อรวมกลุ่มสมาชิกได้แล้ว จึงเรียกประชุมสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมทุกคน มาทำความเข้าใจในการดำเนินงานการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยทางกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์ได้ทำการอธิบายถึงลักษณะ รูปแบบ วิธีการจัดการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนกลับไปปฏิบัติปรับปรุงให้ได้ตรงตามนโยบายที่กำหนด ซึ่งการจัดการภายในอาณาเขตของบ้านนั้น ทางโฮมสเตย์จะมีบ้านต้นแบบซึ่งดำเนินการมาก่อน เปิดให้สมาชิกแต่ละคนเข้าไปศึกษา ถึงวิธีการจัดการบ้านพักที่ถูกต้อง แล้วนำกลับไปปฏิบัติ จากนั้นทางกลุ่มผู้นำจะเข้าไปตรวจตราประเมินผล แล้วเปิดบ้านเป็นโฮมสเตย์

4.2.2 การเตรียมการภายนอกโฮมสเตย์

นอกจากการสื่อสารภายในโฮมสเตย์แล้ว กลุ่มผู้นำโฮมสเตย์ยังดำเนินการติดต่อสื่อสารเพื่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ให้เข้ามาช่วยเหลือ ทั้งในด้านความรู้ เงินทุนสนับสนุน ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการประสานงานเพื่อสร้างสินค้าเพิ่มมูลค่าด้วย โดยทางกลุ่มมีแนวคิดว่าการเปิดบ้านเป็นโฮมสเตย์อย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอ ควรจะมีสินค้าชุมชนไว้ขายให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้นทางกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์ จึงติดต่อไปยังโรงเรียนมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวกับการฝึกอาชีพให้เข้ามาช่วยเหลืออบรมการทำสินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตจากวัตถุดิบในท้องถิ่น เพื่อให้สมาชิกได้ผลิตไว้ใช้เองและขายกับนักท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกทั้งหมดเป็นหน้าที่ของกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์

4.3 ระเบียบบริการ

การสื่อสารในการดำเนินงานของโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม กลุ่มผู้นำโฮมสเตย์จะมีการเรียกประชุมสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพูดคุยปรึกษาหารือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น ส่วนในการสื่อสารที่เป็นเรื่องราวที่ทำเป็นประจำ เช่นการบอกรายละเอียด การเข้าพักนักท่องเที่ยว การบอกหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น การเตรียมการด้านต่าง ๆ เป็นต้น การสื่อสารในเรื่องต่างเหล่านี้ ส่วนใหญ่กลุ่มผู้นำโฮมสเตย์จะใช้การสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ หรือบางครั้งอาจจะไปบอกด้วยตัวเองถึงบ้าน ส่วนอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ภายในโฮมสเตย์ ส่วนใหญ่นั้นอำนาจจะอยู่ที่กลุ่มผู้นำโฮมสเตย์เกือบทั้งหมด

4.2 ลักษณะการสื่อสารที่จำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐานของโฮมสเตย์

1. การสื่อสารเพื่อสร้างความหมายให้กับชุมชน เป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบ แนวคิด นโยบายต่าง ๆ รวมถึงลักษณะการดำเนินงานในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ที่แต่ละโฮมสเตย์กำหนดขึ้น ซึ่งจะสื่อสารได้ในรูปแบบของวาจา โดยการพูดคุย และการใช้สื่อต่าง ๆ ที่ไม่ใช่วาจา เช่น การสร้างกิจกรรม การติดป้ายเพื่อกระตุ้น หรือการจัดสร้างสิ่งต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นต้น

ความเหมือนและความแตกต่างในการสร้างความหมายให้กับโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่ง

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในเขตภาคกลางทั้ง 4 แห่ง เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเชิงเกษตร โดยให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเน้นในเรื่องของการบริการที่เป็นกันเอง การดูแลเอาใจใส่ การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เปรียบเสมือนญาติพี่น้องคนในครอบครัวมาพักอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยในการสร้างความหมายเพื่อให้สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ ได้รับรู้ถึงลักษณะรูปแบบเฉพาะ จุดเด่น จุดขายของการท่องเที่ยวในโฮมสเตย์ของตนนั้น ทั้ง 4 แห่งจะไม่ได้ให้ความสำคัญในการสร้างความหมายด้านนี้อย่างเด่นชัด โดยจะบอกกล่าวทำความเข้าใจในครั้งแรกถึงลักษณะ รูปแบบ การจัดการด้านต่าง ๆ ของโฮมสเตย์เท่านั้น โดยไม่มีการสื่อสารเพื่อสร้างค่านิยมกับชาวบ้าน หรือสื่อสารให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะของโฮมสเตย์นั้น ๆ ซึ่งการสร้างความหมายในแต่ละโฮมสเตย์จะใช้วิธีการสื่อสารในขั้นตอนที่แตกต่างกัน โดยในทำด้านโฮมสเตย์ โฮมสเตย์บางเจ้าเช่า และโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม การสร้างความหมายจะอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมการดำเนินงานก่อนการเปิดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยเมื่อสมาชิกตกลงใจสมัครเข้าร่วมดำเนินการแบบโฮมสเตย์ ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นบุคคลที่เข้ามาสื่อสารทำความเข้าใจกับสมาชิก โดยจะเรียกประชุมสมาชิกทุกคนที่สนใจเข้าร่วมการดำเนินงานโฮมสเตย์ เพื่อทำความเข้าใจกับสมาชิกแล้วจึงนำไปปฏิบัติ ส่วนโฮมสเตย์คลองรางจะเช่นกัน การสื่อสารเพื่อสร้างความหมายของโฮมสเตย์ จะสื่อสารตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกสมาชิก โดยเมื่อผู้นำโฮมสเตย์ตัดสินใจดำเนินการ ได้ตระเวนเพื่อหาชาวบ้านที่สนใจและมีแนวคิดแบบเดียวกัน ซึ่งในขั้นตอนนี้จะพูดคุยทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดของการดำเนินงานแบบโฮมสเตย์ของตน หลังจากนั้นเมื่อรวมกลุ่มสมาชิกได้แล้วจึงเรียกประชุมเพื่อบอกถึงวิธีการจัดการในด้านต่าง ๆ ต่อไป ในส่วนของการบริการที่เป็นจุดเน้นของทุกโฮมสเตย์นั้น ไม่ได้มีการสื่อสารอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติในการบริการที่เป็นขั้นตอน เนื่องจากส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นลักษณะเฉพาะของผู้คนในท้องถิ่น จึงไม่จำเป็นต้องอธิบายเป็นขั้นตอนหรือสิ่งที่ควรปฏิบัติ อีกทั้งเห็นว่าคนที่สมัครใจเข้ามาร่วมดำเนินการจะต้องพร้อมที่จะบริการนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ซึ่งแต่ละโฮมสเตย์ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้เห็นธรรมชาตินิสัยของชาวบ้านในชุมชนที่ไม่ได้มีการปรุงแต่ง

ด้านการสร้างความหมายของโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ นั้น โฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่งมีวิธีการสร้างความหมายแตกต่างกัน ได้แก่ ทำด้านโฮมสเตย์จะมีการติดป้ายตามต้นไม้ต่าง ๆ ในโฮมสเตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงต้นไม้แต่ละชนิด เนื่องจากทำด้านโฮมสเตย์เป็นการ

ห้องเที่ยวเชิงสวนเกษตร โฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า มีวิธีการสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผสมเชิงสวนเกษตร ทางโฮมสเตย์ได้มีการจัดพิพิธภัณฑ์ไม้ไผ่ขึ้น และมีส่วนการแสดงขั้นตอนการจัดทำเครื่องจักรสานให้นักท่องเที่ยวชมและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนี้เป็นหมู่บ้านจักสานที่มีชื่อเสียง อีกทั้งยังมีการเปิดสวนเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมแปลงปลูกพืชผัก สมุนไพร ด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นอย่างเด่นชัด ส่วนโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม และโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ นั้นไม่ได้จัดทำอะไรเป็นพิเศษ นักท่องเที่ยวจะเรียนรู้ได้จากการเที่ยวชมในท้องถิ่นเอง ในเรื่องของบริการที่เน้นการบริการเปรียบเสมือนญาติพี่น้อง มีน้ำใจไมตรีนั้น ทั้ง 4 โฮมสเตย์สื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวรับรู้โดยผ่านทางลักษณะท่าทาง การพูดจา การยิ้มแย้มแจ่มใสของสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์

2. การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นการสื่อสารที่ทำให้สมาชิกในชุมชนรู้สึกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง โดยเน้นให้สมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน เช่น การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการดำเนินงาน การสื่อสารเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่แน่ชัดให้สมาชิก การเลือกผู้นำโฮมสเตย์ เป็นต้น โดยในแต่ละโฮมสเตย์จะมีลักษณะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกแตกต่างกันออกไป ดังนี้

2.1 การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ของโฮมสเตย์

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในทำด้านโฮมสเตย์ โฮมสเตย์คลองรางจระเข้ และโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม นั้น สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ไม่มีส่วนร่วมในการถกเถียงหรือระดมความคิดเห็นในการกำหนดนโยบาย รูปแบบ กฎระเบียบข้อบังคับในโฮมสเตย์ ผู้นำโฮมสเตย์หรือกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์เป็นผู้กำหนดทั้งหมด เนื่องจากเป็นบุคคลริเริ่ม หรือทำมาก่อนแล้วถึงมีสมาชิกเข้ามาช่วยด้วย อีกทั้งสมาชิกไม่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมแต่น้อยครั้ง ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโฮมสเตย์ อำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้นำหรือกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์ ลักษณะการสื่อสารเป็นการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางผู้นำหรือกลุ่มผู้นำไปถึงสมาชิกให้ปฏิบัติตาม ส่วนสมาชิกจะมีส่วนร่วมในเรื่องของการปฏิบัติงาน ดูแลจัดการภายในอาณาเขตบริเวณบ้านของตนเท่านั้น ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นคนรับผิดชอบทั้งหมด นอกจากต้องการให้มาช่วยจะเรียกให้มาเป็นครั้งคราวไม่ได้มีหน้าที่ความรับผิดชอบประจำ แต่ในโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า

สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น อภิปรายถกเถียงเพื่อจัดการ กำหนดรูปแบบ กฎระเบียบต่าง ๆ ในโฮมสเตย์ทั้งหมด รวมถึงอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องใน โฮมสเตย์ด้วย สมาชิกทุกคนจะมีหน้าที่รับผิดชอบที่แน่ชัดทั้งในบริเวณบ้านของตนและหน้าที่ความ รับผิดชอบประจำในเรื่องที่เป็นส่วนกลางของการดำเนินงานโฮมสเตย์ด้วย เช่น การดูแล นักท่องเที่ยว การเป็นมัคคุเทศก์ เป็นต้น

2.2 การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำโฮมสเตย์

ในการเลือกผู้นำของโฮมสเตย์นั้น ผู้นำโฮมสเตย์ในทำด้านโฮมสเตย์ โฮมสเตย์ คลองรางจระเข้ โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม จะเป็นบุคคลที่ริเริ่มจัดตั้งโฮมสเตย์ โดยอาจจะเริ่มทำการ ท่องเที่ยวแบบนี้มาก่อน หรือเป็นความคิดของคน ๆ นั้น ซึ่งบุคคลเหล่านั้นได้กลายเป็นผู้นำที่ ชาวบ้านไว้วางใจโดยอัตโนมัติ โดยไม่มีการแต่งตั้งหรือคัดเลือกแต่อย่างใด แต่ในโฮมสเตย์บางเจ้า ฉ่า ผู้นำมาจากการเลือกของสมาชิกทุกคน โดยไม่มีการตั้งขึ้น สมาชิกทุกคนจะต้องแสดงความคิดเห็นในการเลือกผู้นำ เพื่อให้ผู้นำที่ได้มาเป็นที่ยอมรับของทุกคน โดยผู้นำที่ได้รับการยอมรับ เชื่อถือ และไว้วางใจของสมาชิกทั้ง 4 โฮมสเตย์นั้น จะเป็นบุคคลที่เคยทำงานในลักษณะของการ บริหารชุมชน พัฒนาและดูแลชุมชนมาก่อนแทบทั้งสิ้น และเป็นบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะนิสัยที่ดี และมีน้ำใจ เช่น ผู้นำทำด้านโฮมสเตย์ และโฮมสเตย์ท่าข้ามได้เคยทำหน้าที่เป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบล ผู้นำโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า เป็นผู้ใหญ่วัยบ้าน ผู้นำโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ เป็นตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น

3. การสื่อสารในการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดชุมชน รองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น โดยจะสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการ ดูแล จัดการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่พัก อาหาร สภาพแวดล้อม กิจกรรมการท่องเที่ยว ฯลฯ สิ่ง ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ดำเนินไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยลักษณะการสื่อสารจัดการที่เกิดขึ้นในโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่ง จะแตกต่างกันไปดังนี้

การสื่อสารจัดการในโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ทำด้านโฮมสเตย์ โฮมสเตย์คลอง รางจระเข้ โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม และโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า จะเป็นการสื่อสารที่มีจุดศูนย์กลางความ รู้อยู่ที่ผู้นำ หรือกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์ หรือศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของชุมชน โดยกลุ่มคนเหล่านี้จะมี บทบาทในการดูแล ควบคุม และเป็นบุคคลที่บอกกล่าวทำความเข้าใจกับสมาชิกถึงวิธีการปฏิบัติ การจัดการในทุก ๆ ด้านโดยผ่านทางวาจาแก่สมาชิกทุกคนเพื่อให้นำไปปฏิบัติตาม จากนั้นกลุ่ม คนเหล่านี้จะไปตรวจตราเพื่อประเมินผลว่าตรงตามที่กำหนดหรือไม่ ถ้าไม่จะบอกกล่าวให้แก้ไข

ปรับปรุงเป็นรายบ้าน ซึ่งวิธีการสื่อสารที่ใช้ในการบอกกล่าวทำความเข้าใจนั้นจะแตกต่างกัน โดยในท่าด้านโฮมสเตย์ โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม และโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า จะเรียกสมาชิกมารวมตัวพร้อมกันทุกคนเพื่อบอกกล่าวทำความเข้าใจที่เดียวพร้อม ๆ กัน ส่วนในโฮมสเตย์คลองรางจะจะใช้วิธีการบอกกล่าวเป็นรายบุคคลส่วนตัวตามบ้านของสมาชิกแต่ละคน โดยที่สมาชิกจะไม่ได้มาเจอกัน

นอกจากการสื่อสารทำความเข้าใจผ่านทางวาจาแล้ว ในท่าด้านโฮมสเตย์และโฮมสเตย์บ้านท่าข้ามจะไม่ได้ทำความเข้าใจผ่านทางวาจาแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้วิธีการทำให้ดูเป็นตัวอย่างเข้ามาช่วยในการสื่อสารเพื่อให้สมาชิกได้เห็นภาพเป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากสมาชิกบางคนอาจจะไม่เข้าใจ โดยท่าด้านโฮมสเตย์จะไปช่วยจัดการในบ้านของสมาชิกที่ไม่เข้าใจให้เห็นถึงวิธีการทำที่ถูกต้อง แต่ในโฮมสเตย์บ้านท่าข้ามจะใช้วิธีให้สมาชิกเข้าไปดูในบ้านที่เป็นต้นแบบที่จัดทำขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติที่บ้านตนเองต่อไป

4. การสื่อสารในการปฏิบัติงานจริง เมื่อเปิดบริการรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสื่อสารในการดำเนินงานการท่องเที่ยวแต่ละครั้งที่นักท่องเที่ยวมาพัก โดยการสื่อสารนี้จะเป็นลักษณะงานประจำที่คุ้นเคย ซึ่งใช้วิธีการสื่อสารรูปแบบเดิม ๆ ในทุก ๆ ครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวแสดงความจำนงเข้าพัก

การสื่อสารในการปฏิบัติงานการท่องเที่ยวแต่ละครั้งที่นักท่องเที่ยวเข้าพัก ของโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่งมีลักษณะดังนี้ ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวจะต้องโทรมาจองที่พักผ่านทางโทรศัพท์ เมื่อนักท่องเที่ยวโทรมาจองที่พักและทางโฮมสเตย์รับรายละเอียดไว้เรียบร้อยแล้ว ทางผู้รับจองโทรศัพท์ซึ่งเป็นผู้นำโฮมสเตย์ ศูนย์รับนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ จะกระจายข่าวสารให้สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ได้รับทราบ โดยสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ หรือการบอกกล่าวข่าวสารนั้นตามบ้านของสมาชิก หรือกระจายเสียงผ่านทางเสียงตามสายของชุมชน โดยท่าด้านโฮมสเตย์และโฮมสเตย์บ้านท่าข้ามจะสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์เพื่อบอกกล่าวรายละเอียดทั้งหมดของนักท่องเที่ยวรวมถึงการเตรียมพร้อมจัดการสิ่งต่าง ๆ และหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนในโฮมสเตย์ ส่วนโฮมสเตย์คลองรางจะจะใช้วิธีการสื่อสารโดยการบอกรายละเอียด หน้าที่ความรับผิดชอบทั้งหมดตามบ้านของสมาชิกแต่ละคน โดยผู้นำโฮมสเตย์จะเป็นผู้บอกกล่าว ส่วนโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า ใช้การกระจายเสียงตามสายของชุมชนเพื่อเรียกสมาชิกทุกคนมารวมตัวกันที่ศูนย์กลางของหมู่บ้าน เพื่อบอกกล่าวรายละเอียด และตกลงทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในการเตรียมการ และหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน

5. การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านในชุมชน ที่ไม่ได้ดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยจะเป็นการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับชาวบ้านในความหมาย ลักษณะ รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และผลประโยชน์ทางอ้อมที่ชาวบ้านจะได้รับเมื่อจัดทำกรท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งบางครั้งนักท่องเที่ยวที่มาพักอาจทำความเข้าใจกับชาวบ้านโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้ชาวบ้านอาจจะแสดงปฏิกิริยาไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ โดยในโฮมสเตย์บางเจ้าจำนั้น จะสื่อสารกับชาวบ้านทุกคนในชุมชนตั้งแต่ขั้นตอนการเริ่มก่อตั้งกลุ่ม โดยจะทำความเข้าใจให้ชาวบ้านรู้จักการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ แล้วจึงถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโฮมสเตย์ ถ้าชาวบ้านคนใดไม่เข้าร่วม ก็จะเข้าใจในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อยู่แล้วจึงไม่ต้องมีการสื่อสารเพิ่มเติมแต่อย่างใด ส่วนทางด้านโฮมสเตย์ ไม่มีการสื่อสารกับชาวบ้านในท้องถิ่น เนื่องจากทำด้านโฮมสเตย์เป็นชุมชนขนาดเล็ก สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ดำเนินการท่องเที่ยวในโฮมสเตย์ทั้งหมด และโฮมสเตย์คลองรางจะเข้ากับโฮมสเตย์บ้านท่าข้าม ไม่ได้สื่อสารทำความเข้าใจกับชาวบ้านคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำโฮมสเตย์แต่อย่างใด เนื่องจากเป็นชุมชนขนาดใหญ่และไม่คิดว่านักท่องเที่ยวจะทำความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน

6. การสื่อสารในการบริการกับนักท่องเที่ยว โดยจะเป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความประทับใจกับนักท่องเที่ยวที่มาพัก ผ่านทางวาจา และอิริยาบถต่าง ๆ ของสมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวพอใจและกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

การสื่อสารในการบริการนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่ง จะมีลักษณะเหมือนกันดังนี้ การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเริ่มตั้งแต่การโทรศัพท์จองที่พัก วันที่มาพัก จนถึงวันเดินทางกลับ การสื่อสาร รวมทั้งการบริการนักท่องเที่ยวเมื่อมาพักในโฮมสเตย์ ทางสมาชิกโฮมสเตย์จะยึดคติในการ ให้บริการเหมือนญาติพี่น้องมาเที่ยวบ้าน ดังนั้น ลักษณะการสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงเป็นลักษณะที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดคุยอย่างเป็นกันเอง ดูแลเอาใจใส่อย่างดี เปรียบเหมือนลูกเหมือนหลาน ถ้าต้องการสิ่งใดที่สามารถหาได้ในชุมชน จะกระตือรือร้นหามาให้ ระวังระวังความปลอดภัย คอยตักเตือนเมื่อเห็นว่านักท่องเที่ยวทำอะไร หรือไปในสถานที่ที่ไม่สมควร

7. การสื่อสารเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับโฮมสเตย์ จะเป็นการสื่อสารที่ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อนำความรู้ ข้อมูลข่าวสารใหม่ เข้ามาสู่โฮมสเตย์ ซึ่งจะช่วยให้โฮมสเตย์พัฒนาตัวเอง และเสริมให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การอบรมมัคคุเทศก์ การอบรมในการทำสินค้าชุมชนเพื่อขายนักท่องเที่ยว เป็นต้น

การสื่อสารเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่งนั้น จะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำโฮมสเตย์ หรือกลุ่มผู้นำโฮมสเตย์ ในการแสวงหาข้อมูล ติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค โรงเรียน มหาวิทยาลัยในชุมชน ศูนย์ส่งเสริมอาชีพของชุมชน เป็นต้น เพื่อนำความรู้ สิ่งใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์มาเผยแพร่ให้สมาชิกทุกคนในโฮมสเตย์ได้เรียนรู้ ซึ่งเมื่อผู้นำติดต่อและประสานงานเรียบร้อยแล้ว จะนำข่าวสารมาบอกกล่าวสมาชิกโดยการเรียกมารวมตัวกันเพื่อรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งอาจจะมีหน่วยงานภายนอกมาอบรมให้ในโฮมสเตย์ หรือสมาชิกจะต้องออกไปอบรมภายนอกโฮมสเตย์ แต่ในโฮมสเตย์คลองรางจะเข้า จะใช้วิธีเล่าข่าวสารต่าง ๆ เหล่านั้นตามบ้านของสมาชิกแต่ละคน เมื่อสมาชิกสนใจจึงออกไปอบรมภายนอกโฮมสเตย์

8. การสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ให้เป็นที่รู้จัก จะเป็นการสื่อสารที่ผ่านการใช้สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต หรือสื่อมวลชน ซึ่งการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์นี้ต้องอาศัยความร่วมมือของทางโฮมสเตย์และหน่วยงานรัฐร่วมกัน โดยการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่งจะกระทำโดยจัดทำแผ่นพับเพื่อแนะนำโฮมสเตย์ และผ่านลูกค้านักท่องเที่ยวที่มาพักแบบปากต่อปาก โดยการสร้างความประทับใจในการบริการให้กับนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวประทับใจจะบอกต่อไปยังเพื่อนญาติ คนรู้จักต่าง ๆ ให้มาท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์ และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานรัฐ ได้แก่ การท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนบุคคล เพื่อให้ช่วยทำการประชาสัมพันธ์ให้ ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ นี้เป็นหน้าที่ของผู้นำโฮมสเตย์ โดยจะผู้นำจะแนะนำโฮมสเตย์ให้หน่วยงานรัฐรู้จัก และเห็นถึงความตั้งใจจริงในการจัดทำ ซึ่งเมื่อหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ได้รู้จักจะดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ โดยจะแนะนำโฮมสเตย์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตให้ และจัดกิจกรรมให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคเอกชนต่าง ๆ มาเที่ยวที่โฮมสเตย์เพื่อเป็นการแนะนำโฮมสเตย์ให้เป็นที่รู้จักอีกทางหนึ่งด้วย

4.3 ปัญหาการสื่อสารที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐานของโฮมสเตย์

ทำด้านโฮมสเตย์

ปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้น ได้แก่

1. ปัญหาขาดการอธิบายเหตุผล รายละเอียดที่ชัดเจน ซึ่งในการสื่อสารเพื่อบอกกล่าวให้สมาชิกทำสิ่งต่าง ๆ ในโฮมสเตย์ ไม่มีการอธิบายรายละเอียดที่ทำให้เข้าใจชัดเจน หรือไม่อธิบายเหตุผลว่าทำไมต้องทำ ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกันขึ้น เช่น ในเรื่องความสะอาด บ้านพักโฮมสเตย์ ผู้นำจะเรียกประชุมเพื่อบอกกล่าวให้สมาชิกทุกคนดูแลจัดการบ้านพักให้สะอาด แต่ไม่ได้อธิบายว่าแบบไหนถึงสะอาดเพียงพอ เมื่อสมาชิกกลับไปทำความสะอาดบ้านพักของตน แต่ละบ้านจะทำความสะอาดตามความคิดของตนว่าแค่ไหนสะอาด ทำให้มาตรฐานความสะอาดแต่ละบ้านแตกต่างกัน บางบ้านสะอาดเพียงพอ แต่บางบ้านอาจไม่สะอาดในสายตานักท่องเที่ยว เป็นต้น

2. ไม่มีการสื่อสารเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เมื่อนักท่องเที่ยวมาใช้บริการ ผู้นำจะใช้วิธีเรียกให้มาช่วย ๆ กันทำ โดยไม่ได้บอกกล่าวอย่างชัดเจนว่าใครมีหน้าที่อย่างไร สมาชิกบางคนก็มาช่วย บางคนก็ไม่มา ทำให้สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง และเมื่อนักท่องเที่ยวมาจำนวนมาก จึงไม่สามารถจัดการดูแลได้ทั่วถึง

3. ปัญหาการสื่อสารเกี่ยวกับระบบการจองที่พัก โดยในขั้นตอนการจองที่ทำการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะการสื่อสารกับลูกค้า ผู้รับจองไม่บอกรายละเอียดให้ครบถ้วน ถ้านักท่องเที่ยวไม่ถาม และไม่มีการยืนยันเพื่อให้แน่ใจว่ารับเรื่องเรียบร้อยแล้ว พอนักท่องเที่ยวมาถึงจึงเกิดปัญหาไม่มีที่พักรอเกิดขึ้น

4. ปัญหาการสื่อสารกับหน่วยงานรัฐ ในเรื่องของข้อมูลรายละเอียดวิธีการจัดการโฮมสเตย์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการโฮมสเตย์ โดยหน่วยงานของรัฐไม่มีการสื่อสารถึงแนวความคิด วิธีการจัดทำโฮมสเตย์ที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาการทำโฮมสเตย์แบบผิดหลักการ จะเห็นได้จากการจัดการด้านที่พักของท่าด่านโฮมสเตย์ ที่พักมีให้นักท่องเที่ยวเลือกทั้งแบบพักกับชาวบ้าน และไม่พักกับชาวบ้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นไม่ได้เป็นลักษณะกิจกรรมในท้องถิ่น เช่น มีรถ ATV ให้ขับ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผิดไปจากลักษณะโฮมสเตย์ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้

โฮมสเตย์คลองรางจระเข้

ปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นในกลุ่มโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ ได้แก่

1. ปัญหาการไม่เข้าใจกันระหว่างผู้นำกับสมาชิกในกลุ่มโฮมสเตย์ เรื่องการจัดเวียนบ้านพัก โดยสมาชิกบางคนไม่เข้าใจ และน้อยใจในเรื่องการส่งนักท่องเที่ยวมาพักที่บ้าน ซึ่ง

สมาชิกจะไม่บอกกล่าวความไม่พอใจหรือไม่เข้าใจนั้นกับผู้นำ แต่จะพูดบ่นให้นักท่องเที่ยวที่มาพัก ฟังแทน เช่นจากคำพูดว่า “คราวหลังถ้าหนูจะมาพัก บอกไปเลยนะว่ามาพักบ้านป่าคำ ไม้จันทน์ทาง นั้นไม่ค่อยส่งมาพักบ้านป่าหрок เขาจะเวียนบ้านเขา 2 รอบแหละ เหลือแล้วถึงส่งมาพักบ้านป่า เขาบอกว่าบ้านป่าไม่ติดริมน้ำ แยกไม่ค่อยชอบ แต่ไม่แน่นหрок แยกเขาอาจจะชอบบ้านติดไร่นาก็ ได้ จริงไหม แต่หนูอย่าไปพูดให้เขาฟังนะ” คำพูดของป่าคำเจ้าของบ้านทรงไทยโฮมสเตย์ที่พูดถึง ผู้นำโฮมสเตย์คลองรางจะเซ้

2. สมาชิกในโฮมสเตย์ไม่มีการสื่อสารกัน ซึ่งการบริหารจัดการโฮมสเตย์คลองราง จะเซ้เป็นลักษณะการสื่อสารที่พูดคุยตามบ้าน โดยผู้นำจะตระเวนบอกกล่าว ข้อมูลข่าวสารกับ สมาชิกแต่ละคนตามบ้าน โดยไม่มีการเรียกประชุมรวมตัวกัน ทำให้สมาชิกในโฮมสเตย์ไม่มีการ พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองกับสมาชิกคนอื่น ทำให้ไม่รู้สึกรถึงความผูกพันใน การรวมกลุ่มกัน

3. ไม่มีการสื่อสารเพื่อแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในโฮมสเตย์ได้ทำ โดยการดำเนินงาน โฮมสเตย์คลองรางจะเซ้ ผู้นำจะเป็นคนรับผิดชอบทำหน้าที่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการจองที่พัก การ ดูแลนักท่องเที่ยว การทำกิจกรรมกับนักท่องเที่ยว โดยสมาชิกในโฮมสเตย์มีหน้าที่ดูแลบ้านพักของ ตน และรอให้ผู้นำนำนักท่องเที่ยวมาส่งที่บ้านพัก แล้วถึงดูแลนักท่องเที่ยวเมื่อพักอยู่ที่บ้านพัก เท่านั้น ทำให้สมาชิกไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อย่างแท้จริง

4. ไม่มีการสื่อสารกับชาวบ้านในท้องถิ่นที่ไม่ได้ทำโฮมสเตย์ ในเรื่องของสิทธิ ประโยชน์ในการทำโฮมสเตย์ และการช่วยกันอนุรักษ์ดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยการสื่อสาร กับชาวบ้านเป็นเรื่องของการทำความเข้าใจในการทำโฮมสเตย์เป็นอย่างไร และชวนมาทำเท่านั้น แต่ไม่ได้สื่อสารว่าการทำโฮมสเตย์ให้ประโยชน์อย่างไรแก่ชุมชน และถ้าบ้านนั้นไม่พร้อมที่จะนำ บ้านมาทำโฮมสเตย์ก็สามารถที่จะมาร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้

5. ปัญหาการสื่อสารกับหน่วยงานรัฐ ในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐโดยทางโฮมสเตย์ ได้ทำการติดต่อกับทางองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เข้ามาช่วยดูแล แต่ไม่ได้รับการตอบรับ และการสนับสนุนที่ดีจากหน่วยงานรัฐ ทำให้การดำเนินงานต้องพึ่งตัวเอง จึงพัฒนาได้ไม่เต็มที่

โฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า

1. ปัญหาขาดการอธิบายรายละเอียดที่ชัดเจน ลักษณะการสื่อสารในโฮมสเตย์บางเจ้าฉ่า เป็นลักษณะการสื่อสารที่มีระบบการจัดการอยู่ที่ศูนย์กลาง ไม่มีการพูดคุยส่วนตัวกับสมาชิก ข้อมูลข่าวสารทุกเรื่อง ข้อตกลงทุกอย่างจะต้องมาประชุมรวมตัวกันที่ศูนย์กลาง ซึ่งการสื่อสารจึงเป็นการพูดสื่อสารครั้งเดียวกับสมาชิกทั้งหมด ดังนั้นจึงมีปัญหาการไม่เข้าใจ หรือตีความข้อมูลแตกต่างกัน ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ผิดพลาดและไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสารนั้น ๆ เช่น ในการสื่อสารเรื่องการดูแลนักท่องเที่ยว บอกให้สมาชิกแต่ละบ้านดูแลนักท่องเที่ยวอย่างดีตลอดที่นักท่องเที่ยวมาพัก แต่ไม่ได้อธิบายว่าดูแลอย่างไรดีเป็นอย่างไร จึงเกิดการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ตามความคิดของเจ้าของบ้าน ทำให้เกิดปัญหาบางบ้านดูแลเอาใจใส่ นักท่องเที่ยวมากเกินไป ทำให้นักท่องเที่ยวอึดอัด เป็นต้น

2. ปัญหาการสื่อสารเกี่ยวกับระบบการจองที่พัก ในการสื่อสารกับลูกค้าเพื่อจองที่พัก ผู้รับจองไม่บอกรายละเอียดที่ชัดเจนในการท่องเที่ยว และไม่มีการยืนยันการรับจองที่แน่นอน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบได้ว่ารับจองเรียบร้อยแล้วหรือยัง เช่น ไม่มีการสอบถามชื่อผู้จอง เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ หรือการถามถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวว่ามีอะไรบ้าง ทางผู้จองบอกว่าเมื่อมาถึงก็จะรู้เอง เป็นต้น

โฮมสเตย์บ้านท่าข้าม

1. ปัญหาขาดการอธิบายรายละเอียดที่ชัดเจน ในการสื่อสารเพื่อบอกกล่าวสิ่งต่าง ๆ ให้สมาชิกทำ ผู้นำมีการสื่อสารที่สั้น ๆ ไม่อธิบายให้ชัดเจน ทำให้เกิดการตีความแตกต่างกัน และสมาชิกแต่ละคนไม่สามารถปฏิบัติตามที่บอกกล่าวไว้

2. ปัญหาไม่มีการสื่อสารแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในโฮมสเตย์ได้ทำ ในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ท่าข้าม จะมีบุคคลที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในโฮมสเตย์เพียงกลุ่มเดียว โดยสมาชิกคนอื่นมีหน้าที่คอยรับนักท่องเที่ยวที่บ้านพักของตน ซึ่งทำให้สมาชิกคนอื่น ๆ รู้สึกไม่มีส่วนร่วมในการทำงานอย่างแท้จริง

3. ปัญหาการสื่อสารเกี่ยวกับระบบการจองที่พัก ในเรื่องของเบอร์โทรศัพท์ เมื่อมีการเปลี่ยนเบอร์ที่ใช้ในการติดต่อโฮมสเตย์ ไม่ได้ดำเนินการแก้ไขกับหน่วยงานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทำให้นักท่องเที่ยวติดต่อลำบาก และการในการสื่อสารเพื่อรับจองที่พัคนั้นไม่มีการ

ยืนยันการรับจองที่ชัดเจน เช่น ไม่ได้สอบถามชื่อและเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ เป็นต้น ทำให้ นักท่องเที่ยวไม่แน่ใจในการจองที่พัก

4. ปัญหาการสื่อสารกับหน่วยงานรัฐ ในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ถูกต้อง และหน่วยงานรัฐไม่ได้เข้ามาให้การช่วยเหลือสนับสนุนโฮมสเตย์อย่างเต็มที่ ทำให้โฮมสเตย์เจริญเติบโตได้ช้า พัฒนาและขยายตัวได้ช้า

สรุป ปัญหาการสื่อสาร ดังนี้

สรุปปัญหาการสื่อสารภายในกลุ่มโฮมสเตย์ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานได้ ดังนี้

1. ปัญหาการสื่อสารที่ขาดการอธิบายเหตุผล และรายละเอียดที่ชัดเจน ทำให้ เกิดการตีความที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. ปัญหาไม่มีการสื่อสารแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกไม่มีส่วนร่วมใน การดำเนินงานในโฮมสเตย์อย่างแท้จริง

3. ปัญหาการสื่อสารเกี่ยวกับระบบการจองที่พัก โดยผู้รับจองที่พักไม่มีการบอก รายละเอียดเกี่ยวกับโฮมสเตย์ที่ชัดเจน ไม่มีการสอบถามข้อมูลของผู้จอง และไม่มียืนยันการรับ จองที่พัก ทำให้เกิดปัญหาไม่มีที่พักเพราะไม่ได้จองไว้ และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่ มั่นใจเกี่ยวกับการจองที่พักโฮมสเตย์

4. ปัญหาการสื่อสารกับหน่วยงานรัฐ โดยหน่วยงานรัฐไม่ได้เข้ามาดูแล สนับสนุน และให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ถูกต้อง ทำให้โฮมสเตย์พัฒนาได้ช้า